

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Ze života JČSMF

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 19 (1974), No. 6, 339--342

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/138426>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1974

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

SJEZDOVÁ VYZNAMENÁNÍ JČSMF

1. JČSMF vypisuje soutěž podle dále uvedeného statutu pro udělení vyznamenání mladým pracovníkům v matematice nebo fyzice za úspěchy ve vědecké práci. Vyznamenání udělí celostátní sjezd na podzim 1975. Do soutěže se mohou přihlásit členové JČSMF, kteří v roce 1975 dovrší nejvýše 30 let věku.

Výše peněžitých odměn se stanoví pro 1. stupeň nejvýše 3000 Kčs, pro 2. stupeň nejvýše 1500 Kčs. Přihlášky s obvyklými osobními údaji, s přihlašovanými pracemi a s údajem, zda za ně uchazeč obdržel nějakou mimořádnou odměnu a v jaké výši, je nutno zaslat na adresu sekretariátu JČSMF (110 00 Praha 1 - Spálená 26), nejpozději do 30. dubna 1975.

Statut

pro udělení vyznamenání mladým pracovníkům za úspěchy ve vědecké práci v matematice a fyzice

Jednota československých matematiků a fyziků (JČSMF), vědoma si stále rostoucího významu vědy v rozvíjející se socialistické společnosti, udělila v r. 1962 u příležitosti 100. výročí svého vzniku poprvé čestná vyznamenání spojená s udě-

lením cen mladým pracovníkům za vynikající úspěchy ve vědecké práci v matematice a fyzice, aby tak přispěla k podněcování vědecko-výzkumné práce v těchto vědních oborech.

Jubilejní sjezd JČSMF, konaný ve dnech 17.—19. dubna 1962, se usnesl, aby v udělování těchto vyznamenání bylo pokračováno při příležitosti každého sjezdu JČSMF jednou za tři roky podle tohoto statutu:

Vyznamenání udílí celostátní sjezd JČSMF na návrh ústředního výboru JČSMF za původní vědecké práce jednak z matematiky nebo z aplikací matematiky, jednak z fyziky čisté a užité, a to na základě soutěže, do které se může přihlásit každý člen JČSMF, který v roce udělení vyznamenání dosáhl nejvýše 30 let, nebo kolektiv členů, z nichž každý splňuje tuto podmínku.

Do soutěže se přijímají jen vědecké práce, které byly uveřejněny nebo přijaty k uveřejnění v některém časopise nebo sborníku apod.

Práce přijaté do soutěže posoudí a návrhy na udělení vyznamenání a cen připraví poroty ustanovené ze členů JČSMF předsednictvem ústředního výboru JČSMF, a to zvlášť pro práce matematické a zvlášť pro práce fyzikální. Každá porota si vyžádá předem posudky o přihlášených pracích od vybraných odborníků. Poroty přihlížejí při hodnocení prací k jejich vědecké hodnotě a k jejich významu pro rozvoj techniky.

Vyznamenání se udělují na základě návrhů porot za nejlepší přijaté vědecké práce ve dvou stupních:

1. Vyznamenání 1. stupně za práce, které řeší nový závažný problém nebo používají nové originální a dokonalejší metody k řešení známého závažného problému anebo dávají podklad pro nový způsob využití vědeckých poznatků v praxi.

2. Vyznamenání 2. stupně za práce, které podstatně přispívají k řešení závažných problémů novými vědeckými výsledky nebo zdokonalenými metodami anebo podstatně zdokonalují využití vědeckých poznatků v praxi.

Vyznamenání pracovníci obdrží čestný diplom a jubilejní medaili JČSMF, při vyznamenání 1. stupně stříbrnou, při vyznamenání 2. stupně bronzovou. Vedle toho obdrží vyznamenání peněžité odměny, jejichž výši podle stupňů vyznamenání určí ústřední výbor JČSMF. Při

stanovení peněžité odměny jednotlivým vyznamenaným pracovníkům bude pak přihlíženo k tomu, zda vyznamenaný již obdržel za příslušnou práci nějakou mimořádnou odměnu.

Soutěž a její podmínky vyhláší ústřední výbor JČSMF nejméně 6 měsíců před plánovaným konáním celostátního sjezdu.

2. JČSMF vypisuje soutěž podle dále uvedeného statutu pro udělení vyznamenání mladým pracovníkům v teorii vyučování matematice nebo fyzice za úspěchy ve vědecké práci. Vyznamenání udělí celostátní sjezd JČSMF na podzim r. 1975. Do soutěže se mohou přihlásit členové JČSMF, kteří v roce 1975 dovrší nejvýše 40 let. Výše peněžité odměny se stanoví pro 1. stupeň nejvýše 3000 Kčs, pro 2. stupeň nejvýše 1500 Kčs.

Přihlášky s obvyklými osobními údaji, s přihlašovanými pracemi a s údajem, zda za ně uchazeč obdržel nějakou mimořádnou odměnu a v jaké výši, je nutno zaslat na adresu sekretariátu JČSMF (110 00 Praha 1 - Spálená 26), nejpozději do 30. dubna 1975.

Statut pro udělení cen JČSMF mladým pracovníkům v teorii vyučování matematice a fyzice

Jednota československých matematiků a fyziků (JČSMF) si je vědoma rostoucího významu kvalitního vyučování matematice a fyzice pro výchovu a vzdělání mládeže v socialistické společnosti, a proto napomáhá rozmanitými prostředky rozvoji vědeckého zkoumání problematiky spojené se zvyšováním účinnosti a modernizací vyučování matematice a fyzice. V současné době je svrchovaným zájmem získání mladých vědeckých pracovníků pro obory teorie vyučování matematice nebo fyzice.

Sjezd JČSMF konaný ve dnech 3.—5. října 1972 se usnesl, aby při každém dalším sjezdu JČSMF byly udělovány ceny mladým vědeckým pracovníkům v teorii vyučování matematice nebo fyzice podle tohoto statutu:

Ceny udělí sjezd JČSMF na návrh ústředního výboru členům JČSMF za původní práce z teorie vyučování matematice nebo fyzice, a to na základě soutěže, do které se může přihlásit každý člen JČSMF, který v roce udělení vyznamenání dosáhl věku nejvýše 40 let, nebo kolektiv členů, z nichž každý splňuje tuto podmínku.

Do soutěže se přijímají jen práce, které byly publikovány knižně, ve sborníku, v časopise nebo jako učební text pro žáky, resp. učitele. Práce přijaté do soutěže posoudí a návrhy na udělení cen připraví poroty ustanovené ze členů JČSMF předsednictvem ústředního výboru JČSMF, a to zvlášť pro práce matematické a zvlášť pro práce fyzikální. Každá porota si vyžádá posudky vybraných odborníků a vyjádření výborů pedagogických sekcí. Poroty přihlížejí při hodnocení prací k jejich významu pro rozvoj teorie vyučování příslušnému předmětu a k jejich uplatnění ve vyučování s prokazatelnými výsledky. Přihlédnou též k tomu, zda práce byla již oceněna v jiné soutěži, resp. odměněna peněžní částkou. Poroty vypracují návrh na udělení cen a na výši peněžité odměny. Předsednictvo výboru předloží projednaný návrh na rozdělení cen ústřednímu výboru a po jeho schválení rozhodne sjezd JČSMF o udělení cen a výši peněžité odměny.

Soutěž a její podmínky vyhláší ústřední výbor JČSMF aspoň šest měsíců před plánovaným konáním sjezdu.

3. JČSMF vypisuje soutěž podle dále uvedeného statutu o udělení vyznamenání pedagogickým pracovníkům v matematice a fyzice za úspěchy v pedagogické práci. Vyznamenání udělí celostátní sjezd JČSMF v roce 1975. Návrhy na vyznamenání připraví pobočky a sekce JČSMF nejpozději do 30. dubna 1975. Členové JČSMF mohou zaslat upozornění na vhodné kandidáty pobočkám nebo ústřednímu sekretariátu JČSMF.

Statut pro udělení vyznamenání pedagogickým pracovníkům v matematice a fyzice za úspěchy v pedagogické práci

Jednota čs. matematiků a fyziků (JČSMF) považuje úspěšné vyučování matematice a fyzice za důležitou součást výchovy mladé generace pro aktivní práci na rozvoji socialistické společnosti. Jubilejní sjezd JČSMF udělil v r. 1962 první vyznamenání pedagogickým pracovníkům za vynikající úspěchy v teoretické a praktické práci spojené s vyučováním matematice a fyzice a přijal statut pro udělení těchto vyznamenání na dalších sjezdech.

Sjezd JČSMF konaný v r. 1972 se usnesl upravit statut tak, aby poskytoval širší možnosti pro veřejné ocenění společenského významu práce spojené s vyučováním matematice a fyzice. Zmíněná vyznamenání budou nadále udílěna podle tohoto statutu:

Vyznamenání pedagogickým pracovníkům v matematice a fyzice udílí sjezd JČSMF na návrh ústředního výboru členům JČSMF za úspěchy v pedagogické práci, a to především

a) za úspěšnou práci při tvorbě učebnic a učebních pomůcek, které jsou nebo byly ve vyučovací praxi používány;

b) za vynikající dlouhodobé praktické výsledky ve vyučování matematice nebo fyzice;

c) za dlouholetou úspěšnou práci konanou ve prospěch zlepšování vyučování matematice nebo fyzice.

Návrhy na udělení vyznamenání mohou podávat předsednictvu ústředního výboru JČSMF její pobočky, sekce a komise. Tyto návrhy musí být odůvodněny a doloženy, např. výtisky uveřejněných prací, učebnic, fotografiemi a popisem vyučovacích pomůcek a vždy musí být doprovázeny hodnocením osobnosti navrhovaného pracovníka. V návrhu se také uvede, jaké vyznamenání státní nebo JČSMF navrhovaný pracovník již získal. Došlé návrhy na vyznamenání posoudí výbory pedagogických sekcí a postoupí je se svými vyjádřeními předsednictvu ústředního výboru JČSMF. Předsednictvo projedná došlé návrhy a v rámci celkového návrhu na všechna sjezdová vyznamenání je předloží ústřednímu výboru JČSMF ke schválení.

Vyznamenání se udílí ve dvou stupních:

1. Vyznamenání 1. stupně za teoretické práce, učební texty a pomůcky, které řeší závažné didaktické problémy originálním způsobem, dále za tvořivé uplatňování nových metod, zvyšujících podstatně účinnost a úroveň vyučování nebo za dlouholetou aktivní práci při organizaci žákovských soutěží, resp. přípravy budoucích učitelů či dalšího vzdělávání učitelů.

2. Vyznamenání 2. stupně za práce, učební texty a pomůcky, které podstatně přispívají ke zvýšení účinnosti vyučování, dále za dlouhodobé úspěchy ve vyučování, při organizaci žákovských soutěží, při přípravě olympioniků a dalšího vzdělávání učitelů.

Vyznamenání pracovníci obdrží čestný di-

plom a jubilejní medaili JČSMF, při vyznamenání 1. stupně stříbrnou, při vyznamenání 2. stupně bronzovou.

Soutěž a její podmínky vyhlašuje ústřední výbor JČSMF nejméně šest měsíců před plánovaným konáním sjezdu.

Ústřední výbor JČSMF

ČINNOST POBOČKY JČSMF V ÚSTÍ NAD LABEM V ROCE 1973

Rok 1973 je rokem bohaté činnosti pobočky. Dobrá práce matematicko-pedagogické i fyzikálně pedagogické sekce se projevila v bohaté přednáškové činnosti i v rámci matematické a fyzikální olympiády.

Těžištěm činnosti MPS byla „Letní škola mladých matematiků“, konaná ve dnech 24. června až 29. června 1973 v Rejdicích, okres Jablonec nad Nisou. Třicet účastníků školy byli vesměs žáci prvního ročníku gymnázií Severočeského kraje.

Výuku zajišťovali: RNDr. VLASTIMIL ČECH, Jiří CIHLÁŘ, doc. FRANTIŠEK DUŠEK, pracovníci katedry matematiky PF v Ústí n. L.

Program LŠMM:

Matematické struktury. Matematický model plánu podniku (25. 6.)

Konstruktivní úlohy. Logický sčítací obvod samočinného počítače I. Exkurze do výpočetního střediska Exasu VŠST v Liberci. Vývoj matematiky v českých zemích a beseda o JČSMF, (26. 6.)

Sčítání řad čísel — heuristická metoda. Logický sčítací obvod samočinného počítače II. Večer otázek a odpovědí (27. 6.).

Moderní algebra. Výlet po Českém ráji. Beseda (28. 6.).

Partie z logiky (29. 6.).

Výdaje na celou akci byly zčásti kryty SKNV (doprava), SRPŠ při jednotlivých gymnáziích (stravné), KV SSM v Ústí n. L. (bezplatné zapůjčení objektu).

Přípravný výbor letní školy pracoval ve složení Jiří CIHLÁŘ, RNDr. VLASTIMIL ČECH.

LŠMM byla úspěšná, 93,3 % účastníků ve svých anonymních dotaznicích vyjádřilo, že chce i nadále spolupracovat s kolektivem po-

bočky JČSMF. Na LŠMM navazovaly pak přednášky v různých střediscích kraje, které umožňovaly hlubší pochopení středoškolské matematiky, např. *Nekonečno v matematice* (Chomutov — 26. 11. 1973 — 120 účastníků).

Fyzikálně pedagogická sekce uspořádala:

1. Krajský seminář učitelů a profesorů na téma *Diagnostické metody ve výuce fyziky* (16. 11. 1973 v Ústí n. L.) s tímto programem: Psychologická problematika zjišťování vědomostí. Problematika zkoušky z fyziky. Základy konstrukce zkoušky s tvořenou a volenou odpovědí. Využití meotaru, audioru, kazetového projektoru KP8, didaktických strojků KP3 pro zkoušku z fyziky. Vstupní test fyzikálních vědomostí v I. ročníku škol druhého cyklu. Práce s repexem při zkoušení na střední škole.

Závěrem semináře — návštěva učebny vybavené MODIFIKOU.

2. Exkurzi do ÚJV v Řeži ve spolupráci s KPÚ v Ústí n. L.

3. Spolu s katedrou fyziky PF v Ústí n. L. výstavu: *Mikrosvět-objekt výzkumu* (viz přílohu v PMFA číslo 4 — 1973).

Dále v pobočce přednášeli:

JOSEF SVOBODA — *Základní pojmy a metody matematické teorie her*

JAN VOŘÍŠEK — *Využití zpětného projektoru*

STANISLAV KUNC — *Využití meotaru ve výuce*
Dr. MILOŠ ŘEŠÁTKO — *Požadavky učňovského školství na připravenost absolventů ZDŠ z fyziky*
RNDr. FRANTIŠEK MERTL, CSc. — *Radioaktivita — její detekce a využití*

Členové pobočky VLASTA BLATNÁ, RNDr. FRANTIŠEK FIALA, RNDr. JAR. LOUDA, ALOIS VANĚK, JAR. HONNER uspořádali ve střediscích Ústí nad Labem a Most přednášky na pomoc fyzikální olympiádě.

Výroční členská schůze se uskutečnila 11. 12. 1973 a byla doplněna přednáškou doc. VOPĚNKY, DrSc., na téma *Alternativní teorie množin*.

Alois Vaněk

ZPRÁVA O ČINNOSTI SKUPINY FYZIKÁLNĚ PEDAGOGICKÉ SEKCE PŘI PRAŽSKÉ POBOČCE JČSMF.

Ve školním roce 1973/74 se schůzky FPS při pražské pobočce JČSMF konaly od října do května pravidelně jedenkrát měsíčně. Na nich bylo osm velice zajímavých přednášek (vždy dvě za odpoledne) a čtyři besedy. Přednášeli: prof. M. VALOUCH: *Výzkum nového pojetí výběru a uspořádání učiva na všeobecně vzdělávací škole*; RNDr. M. BEDNAŘÍK: *Pedagogický výzkum a jeho charakteristiky*; prof. E. KAŠPAR: *Možnosti vědecké práce v didaktice fyziky*; RNDr. J. VACHEK, CSc.: *Modely a modelování ve vyučování fyzice*; doc. F. JIRÁNEK: *Problematika fyzikálního myšlení* (na dvou schůzkách); doc. J. HNILÍČKOVÁ: *Příklady zkoušek na fyzikální myšlení*; RNDr. M. JOSÍFKO: *Problémy statistického zpracování didaktických výzkumů*.

Témata besed byla tato: o metodách výzkumu práce učitele; připravenost absolventů základních a středních škol pro další studium; problémy vyučování fyzice na učňovských a odborných školách; problematika a efektivnost pokusu, zvláště žákovského.

Z uvedeného výčtu programu je patrné, že program schůzek mohl zaujmout učitele všech typů škol. To potvrdily široké diskuse na všech besedách a skutečnost, že na těchto schůzkách se 14 pražských učitelů přihlásilo do řad členů JČSMF.

Olga Klabanová

... v mé době se věda stala předmětem státní důležitosti, poutá neustálou pozornost společnosti a l'art pour l'artistický pohled na vědu, kterého jsem se držel ve svém mládí, zastaral. Věda se stala neoddělitelnou a jednou z nejdůležitějších částí naší civilizace. V naší technizo-

vané době dostala věda sociální, ekonomické i politické funkce. A ať se vám zdá vaše práce sebevící vzdálená technickým aplikacím, představuje článek v řetězci činností a řešení determinujících osudy celého lidského pokolení.

Max Born
